

تحریریک

مئی 2008 ع

تحریر

پبلیکیشن مئی 2008 ع
حیدرآباد

تحریر ست:

قادر رانتو

وشنومل

ایاز خاصخیلی

نور احمد کاتیار

گل حسن کوسو

تائیل:

الطاف خاصخیلی

لکچر لاء ایڈریس:

تحریر پبلیکیشن حیدرآباد
عزیز منزل، حیدر چوک گاڈی کاتو حیدرآباد سندھ

فون: 022_2783642 فیکس: 022_2728071

Email: tahreek_2007@yahoo.com

www.geocities.com/tahreek_2007

www.atsindh.com

قیمت: 25 روپيا

فهرست

- * پنهنجي پاران 2 ادارو
- * سندھ بنجي ويني ڪرڻ ڪرڻ! 3 رسول بخش پليجو
- * زبردست پُرامن جمهوري هٿيار 10 رسول بخش پليجو
- * اچو ته ادا اياز سان گڏجي ڪنڊا ميڙي گل پوکيون 14 سسئي پليجو
- * آئين ۽ قانون جي بالادستيءَ واري جدوجهد 16 زاهده شيخ
- * هزارين قتل معاف نه ٿا ڪري سگهجن 18 زرنا ڪنراڻي
- * شڪاگو جي شهيدن کي سرخ سلام 20 محب پيل
- * پڙهيل لکيل عورت ئي صحت مند معاشري جي ضمانت آهي 21 نور محمد مشوري
- * جڏهن جناح پگت سنگھ جو دفاع ڪيو 22 ترجمو: ايڊووڪيٽ غلام نبي کوسو
- * پوليس اسٽيٽ بئيل رياست 26 سليم سيد پوري
- * انصاف جدوجهد جو نالو آهي 27 نظير احمد بلوچ
- * سندھ وطن ۽ پورهيت عوام جو مقدر سنوارڻو آهي 28 جواهر لال
- * پاڪستان، آمريت ۽ دهشتگردي 29 گيان چند
- * جدلي ۽ تاريخي ماديت 30 جوزف اسٽالن / ڊاڪٽر سریش
- * ڏاڏي سوني (ڪهاڻي) 33 قادر رانتو
- * نديءَ جو نوحو (ڪهاڻي) 38 اختر حفيظ
- * رپورٽ ڪارنر 40
- * خط، تنقيد ۽ رايا 44
- * شاعري 47

三

مسئله جي اڳوڻي وڏي وزير جنهن وڏ
وزارت هائين کان هڪڪمڙ پوءِ ڄميو هو ته منجهس به
اڳوڻي وڏي وزير جو ذميوارجوڙو ڄامو صادق جو
روح پيل آهي، تنهن سان گذريل ڏينهن ۾ اسٽنڊ
اسيمبلي جي صدارت ائڊر توڙي ٻاهر به ٻيلا جيڪا
ڪارروائي ڪئي رهي يا ڪرائي رهي، تنهن سنڌ
جي سرويٽر مڻهن کي ٿوري خوشيءَ گهڻي
شيش جي ٻئي احساس ۾ مبتلا ڪري
وڌو آهي ڇاڪاڻ ته جيڪي ماهر ارباب صاحب
فانڪر علي الاعلان سنڌي، قورمان سان غلاميون ڪري،
سنڌ جا شهنش پيٽ وسيل رينگارو ۽ امن امان ٿين
وال ڪي مٿان وري زبان درازيءَ جا چسڪا

به رنما رفتن، تن نمی تری، کفشی سزنی است
سان تورو خوش پیش هرود به عیب وادی گاه
ناهی بر خوشه کان و زیگ تسمین واری گاه
کزی اهی جو محسوس این تر قی نه در طرح
نارنجی سبزه، کاکاز و نضه، تن جلدین

کی صحیح نمونی استعمال کریں ان کی تہذیب

یہ احصائیں جو راجر شوسازی نے اراک غیر مسلمین پر کیا
تقصایں ان کے استعمال کیوں نہ آئی۔ اٹری

طرز عمل تي گيتي وقت بوقت اسماعيليءِ محمد قار
باعمال كنند درين طرفان به اسماعيليءِ محمد قار

پاسال شیخ تی واجنء دارا جوڑتا گارحی بیسا پر
کھن بہ ان طرف دیان نہ دفر آہی تہ ان طربی

سان دراصل عربي جدوجهد جي وٽار جي پائمن
ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي رهي آهي ڇاڪاڻ جو اتر

[illegible]

ضمضمه هوندو آهي ته ان فضلي جي اظهار لاءِ هرگز
عامانڪه اشاري آهي ضرورت هوندي آهي يا غصي

جي باهه پڪڙجي ويندي آهي انهن واقعن ۾ ڀلي
پيغام ۽ معصوم ماڻهو به شريڪ ٿي ويا هجن پر

ته عوامي ووٽ سان آيل بادشاهن ۽ بادشاهه گرن کي Made in America جي گارنٽيءَ جي ٺپن وارن آرمي هائوس، نائن زيرو ۽ لنڊن هائوس جون سلاميون پرڻ ۽ کين راضي ڪرڻ کانپوءِ نه ٿا ٿيڻ بچندو ۽ نه وسيلو جيڪي عوام جي بهتريءَ لاءِ ڪتب اچي سگهن عوام جو رڳو ڪم آهي ته اهي اميد جو دامن هٿن مان نه ڇڏين رات بيتي توپهر يقين آيا

جس کو آنا تها وه نهين آيا. (جاويد قاسم)

سنڌ ۾ ٿيل واقعن کان پوءِ لاهور ۾ سابق وفاقي وزير ڊاڪٽر شير افڪن نيازي سان ڊاڪٽر ارباب رحيم کان به بدترين ڪارروائي ڪرائي ويئي. اتي به اشارو ڪم ڪري ويو ۽ ان عمل ۾ وڪيل برادري مان ڪي ماڻهو به استعمال ٿي ويا. جيئن لاهور بار جو سابق صدر احسن پون لاهور هاءِ ڪورٽ جو جسٽس بشجي ويو ڊاڪٽر شيرافڪن جي پٽ هٿان بيان ڏياريو ويو ته جيڪڏهن منهنجي پيءُ کي ڪجهه ٿيو ته نواز شريف تي ڪيس ڪندڙ. چڻ مسٽر قصوري پيو ڳالهائي. چڻ نواز شريف کي تخت دار تي وٺي وڃڻ جو بندوبست ڪري ڪيس ڊيجاريو ۽ ڌمڪايو پيو وڃي. عدليه جي بحاليءَ واسطي مائينس ون (1-) واري ٿيوريءَ لاءِ ماحول پيو سازگار ڪيو وڃي. گورنر هائوس پنجاب ۽ آرمي هائوس راولپنڊي هڪ ٻيرو وري سرگرم عمل آهن. مسلم ليگ ق وارن جا چهرا بهڪن پيا. انهن جا چهرا ڳالهائين پيا ته انهن کي نه ارباب رحيم جي تدليل جو غم آهي نه شيرافڪن نيازيءَ جي ذلت جو افسوس. هنن کي ته ڪنهن نئين زندگيءَ جو الهام مليل ٿو لڳي. وڪيلن جي شاندار جدوجهد کي ڪاپاري ڌڪ لڳڻ جو خطرو پيدا ٿي ويو آهي. آمريڪي مهمان اسلام آباد ۽ ڪراچي جون ياتراون ڪرڻ کان پوءِ لنڊن جون ياتراون ڪري چڪا آهن قانون جي وفاقي وزارت کي صدر سپريم ڪورٽ بار ايسوسيئيشن جي مقابلي ۾ لاٿو ويو آهي. ابتي ڳڻپ ڌمڪي جي الزام تراشين هيٺ آهي وڪيلن جي شاندار جدوجهد جي وقار کي پائمال ڪري اعزاز احسن جهڙي اٽڪل انسان کي صدارت جي منصب تان استعيفيٰ جو اعلان ڪرڻ تي مجبور ڪيو ويو آهي.

تڏهڪ حيدرآباد

پنجاب ۾ نواز ليگ ڏانهن اقتدار منتقل ٿي ڪونه ٿيو آهي ته نواز ليگ الزامن جي زد ۾ آهي. سنڌ ۾ پ پ اڃان حلف مس ڪيو آهي ته گهيري ۾ آهي. ملڪ جي عوام کي هڪڙي بيزار ڪندڙ غير يقيني ۽ خوف واري صورتحال ۾ مبتلا ڪيو ويو آهي. جيڪا صورتحال اڃا وڌيڪ تشدد کي هٿي ڏيندي ۽ اصل قوتون ان کي ڪهڙو به رڳو اودائي پنهنجو ڪم ڪري وينديون.

اسان جي ملڪ پاڪستان جو ماضي اسان کي ٻڌائي ٿو ته هن ملڪ جي عوام کي اليڪشن ۾ مليل ڪاميابيون فقط ووٽن جي ڳڻپ تائين محدود رهيون آهن. ان کان اڳتي وڌي عوامي ڪاميابيءَ جو درجو حاصل ڪري نه سگهيو آهن هاڻي به ڪنهن بهتريءَ جي اميد نه ڪري سگهجي ٿي پر بهتري جا آثار نظر نٿا اچن. ڪراچيءَ ۾ خونريزي شروع ڪرائي وئي آهي جيڪا الاهي ڪٿي ڏنگ ڪندي.

مٿين صورتحال کي ڏسندي ان خيال کي تقويت ٿي ملي ته اي. بي. ڊي. ايم جو چونڊن کان بائيڪاٽ وارو فيصلو بلڪل درست هو بس ضرورت ان ڳالهه جي هئي ته اي. بي. ڊي. ايم جي ان فيصلي جي ملڪ جون به وڏيون سياسي پارٽيون به پٺڀرائي ڪن ها ۽ سائن گڏجي اليڪشن جو بائيڪاٽ ڪن ها. سندن پهرين ۽ گڏيل ترجيح پرويز مشرف کي اقتدار تان مڪمل طرح هٽائي ڪيس گهر پيو ڪرڻ هجي ها. وڏيون سياسي پارٽيون ۽ سندن اعليٰ قيادت وڪيلن، قانوندانن ۽ سول سوسائٽي جي ”گومشرف گو“ واري جدوجهد کي هٿي ڏيئي وڌيڪ مضبوط ڪري ڪاميابيءَ سان همڪار ڪرائي. عدليه بحال ڪرائي قانون ۽ آئين جي بالادستي قائم ڪرائين ها ۽ ملڪ کي عالمي سامراجي ايجنڊا جي اطاعت کان آزادي ڏيارين ها. پاڻ کي افتخار ۽ اعزاز جي اڳواڻ ٿي وڃڻ جي خوف ۾ مبتلا نه ڪن ها ۽ ان کانپوءِ چونڊن ۾ اچي، جن کي به عوام چونڊي ها، تن جي حوالي صاف سٺي اقتدار جي منتقلي ڪرائين ها ته پوءِ ملڪ جي صورتحال اهڙي نه هجي ها ۽ چونڊجي آيل پارٽيون ۽ نمائندا ائين زباني گڏ ڀيڪين بدران سچ پچ به

طاقتور هجن ها ۽ ڪنهن به آرمي هائوس، لنڊن هائوس يا نائن زيرو کي سندن آقا استعمال ڪري نه سگهن ها.

جيئن اسان عالمي صورتحال کي 9/11 کان اڳ ۽ 9/11 کان پوءِ واري تناظر ۾ ڏسندا آهيون. تيئن پاڪستان جي صورتحال کي به 9 مارچ 2007 کان اڳ ۽ 9 مارچ 2007 کان پوءِ جي تناظر ۾ ڏسڻ گهرجي.

9 مارچ 2007 کان اڳ جنرل پرويز مشرف هڪڙو اهڙو طاقتور فوجي جنرل هو جيڪو دنيا جي سڀر پار آمريڪا جي مڪمل سهڪار سان پاڪستان جي اعليٰ ترين صدارتي منصب تي به براجمان هو. هو هڪڙو اهڙو شخص هو جنهن جي پسند وارو هر خيال پاڪستان جي 16 ڪروڙ عوام جو مقدر بڻجي ويندو هو. ملڪ جو عوام اها تقدير پوڳڻ تي مجبور رهيو ائين لڳندو هو ته جيسين مشرف سان گڏ آهي تيسائين هن جو وار به ونگو نٿو ٿي سگهي. مشرف سرڪار خلاف ڪي ننڍا وڏا احتجاج ته ٿيندا رهيا پر اهي ڪو اهڙو رخ وٺي ڪونه سگهيا جنهن کي وڏي عوامي جدوجهد چئي سگهجي. پر 9 مارچ 2007 جي ڏينهن تي ٿيل هڪڙي ”انڪار“ ان سڄي صورتحال کي تبديل ڪري ڇڏيو هڪڙو ماڻهو ڪافي آهي

جي هو سچ چوي ٿو

هڪڙو لک ٿئي ٿو. (اياز)

هڪڙي شخص چيف جسٽس افتخار احمد چوڌريءَ جي انڪار ڪروڙين ماڻهن جو آواز بڻجي، ٻئي شخص جنرل پرويز مشرف جي مضبوط ترين سمجهيو ويندڙ بُت ۾ ڪنٺي وجهي ڇڏي

مصر جي مشهور اڳواڻ جمال عبدالناصر جو چوڻ آهي ته ”اسمان ۾ ڪيترائي اهڙا عظيم تاريخي ڪردار آهن جيڪي انهيءَ لاءِ فضا ۾ پيا ٿين ته ڪو هجي اهڙو جيڪو انهن کي ادا ڪري ڏيکاري.“

ضروري آهي.

”پر تون ته ڄاڻين ٿو ته اسان وٽ ڪنهن احتجاج ۽ آواز کي موت ناهي ملي، انهيءَ ڪري اها ڪوشش فضول آهي. ڪجهه به نه ٿيندو ۽ ايئن سڀ ڪجهه هلندو رهندو.“

”ايئن مايوسيءَ ۾ نتيجا ڪڍي ويهي رهڻ اجائي ڳالهه آهي. قومن جي تقدير عام ماڻهو ئي مٽائي سگهي ٿو. جيڪڏهن ماضي ۾ آواز کي نه ٻڌو ويو ته ڇا هميشه لاءِ ايئن ٿيندو رهندو؟ جڏهن تاريخ آرس پڇي اُٿندي آهي ته سڀ ڪجهه متجي ويندو آهي. مون ته ڇا بلڪ تو به انهن ماڻهن، پيرين اگهاڙن ٻارن ۽ ليڙون ليڙون ٿيل انهن وجودن کي سچ جي ٽپندڙ آس ۾ پائيءَ جي ڦڙي لاءِ احتجاج ڪندي ڏٺو آهي ۽ انهن جو آواز ڪڏهن ناهي مرڻو. اهو آواز تاريخ ۽ وقت جي ڪنن ۾ هڪ چيخ بڻجي لهي ٿو... اهوئي آواز اسان جي نجات جو ذريعو بڻيو ڇا اسين هن نديءَ ڪناري ويٺا آهيون ته توکي ايئن محسوس نه پيو ٿئي ته هيءَ ندي پنهنجو ئي نوحو ٻڌائي رهي هجي...؟ جيڪڏهن تون اهو نوحو ٻڌي نٿي سگهين ته انهيءَ جي حالت کي ته ڏسي سگهين ٿي. جا هن جي ورهين کان خاموشي روز اسان سان شڪايت نٿي ڪري ته هي وري تار ٿي وڃي ٿي چاهي... جيڪو ماڻهو نديءَ جو نوحو ٻڌي به ڪجهه نٿو ڪري، انهيءَ کي هن ڌرتيءَ تي جيئن جو حق ناهي.“ هن جي اکين ۾ ڪاوڙ اُڀڻ لڳي.

”اهو ته صحيح آهي پر اهو سڀ ڪجهه ايترو سولو ناهي جيترو نظر ٿو اچي.“

”آئون ڄاڻان ٿو ته اهو سڀ ڪجهه آسان ناهي پر اها ويڙهه انهيءَ ڪري نه وڙهجي جو ڪم ڏکيو آهي، جيڪي انهيءَ خوف کان ويڙهه ناهن ڪندا، اُهي سڀ ڪجهه وڃائي ويهندا آهن. توکي ياد آهي ته مون ڪيئي دفعا توکي چيو آهي ته منهنجي خواهش آهي ته چانڊوڪيءَ رات ۾ جڏهن هيءَ ندي پنهنجي مستيءَ ۾ وهندي هجي ۽ جهونگاريندي اڳيان وڌندي هجي ته آئون تنهنجو هٿ جهلي هلاڻ ۽ صبح ٿيڻ تائين هتي ئي ويٺا هجئون.“ هن جي چپن تي مُرڪ تري آئي ۽ سسئي جي چهر تي به هلڪي هلڪي مُرڪ اُڀري آئي.

”ها، اهو ته آئون به چاهيان ٿي ته هر چانڊوڪيءَ رات ۾ پاڻ بڻي هتي اچون ۽ زندگيءَ جا حسين پل هتي گذاريون، پر اها تمنا الائي ڪڏهن پوري ٿيندي؟“ هوءَ ڪجهه اُداس ٿي ويئي.

”ها، مونکي به انهيءَ وقت جو انتظار آهي، پر اسان جي انهيءَ خواهش کان وڌيڪ ماڻهن جا ڏک وڌيڪ اهم آهن. ڇا تيو جيڪڏهن اسان جي اها خواهش پوري نه ٿي؟ ٿي سگهي ٿو ايندڙ نسل اهو سڀ ڪري سگهي ۽ ڏسي سگهي، جنهن کان اسين محروم آهيون. جيڪڏهن اسان جي قرباني سان هر ايندڙ نسل خوش ٿي حياتي گذاري سگهي ٿو ته اهو سودو ايڏو مهانگو ناهي، پر انهيءَ لاءِ جدوجهد جي ضرورت آهي... انهيءَ ڪانسواءِ ڪجهه به نه ٿي سگهندو.“

سج آسمان تان غائب ٿي چڪو هو. شام رات سان گلي ملي رهي هئي. آسمان تي بيٺل چنڊ آهستي آهستي روشن ٿي رهيو هو. پکين جي پنهنجن اکيرن ڏانهن واپسي جاري هئي. لطيف ۽ سسئي اٿي بيٺا.

”سسئي! هو ڏس، اڄ جو سج لهي ويو. پر اسان کي نئون سج اڀارڻو آهي. اهڙو سج جيڪو انقلاب جي علامت بڻجي نروار ٿئي، جيڪو تنهنجي ۽ منهنجي اکين ۾ آهي ۽ جڏهن اهو سج اڀرندو ته هيءَ ندي وري ڪڏهن به پنهنجو نوحو نه ٻڌائيندي. جيڪڏهن تون مون سان آهين ته تنهنجو ڪو قدر به مون سان ڪجڻ گهرجي.“ هن پنهنجو هٿ سسئيءَ ڏانهن وڌائيندي چيو.

”آئون به اهڙو آواز ٿينديس جيڪو آسمان ڌاري وڃي.“ سسئي پنهنجو هٿ لطيف جي هٿ ۾ ڏيئي ڇڏيو. پوءِ ٻئي قدم قدم سان ملائي هڪ نئين منزل ڏانهن روانا ٿي ويا. هنن جي پيرن جا نشان واريءَ جي سيني تي نروار نظر اچي رهيا هئا، جيڪي انهيءَ ڏسا ڏانهن پئي ويا جتان هڪ نئون سج نروار ٿيندو هو.

بقايا: زاهده شيخ

چيف جسٽس افتخار احمد چوڌري به هڪڙو اهڙو شخص بڻيو، جنهن لاءِ فضا ۾ هڪڙو ڪردار ڦريو پئي. ڪي ڌريون ۽ فرد افتخار احمد چوڌريءَ جي 1999 ۾ PCO تحت ڪنيل حلف کي جواز بڻائي سندس بحاليءَ تي محترض آهن. پر اهو شخص جيڪڏهن 1999 ۾ PCO تحت حلف ڪڍڻ وارو عمل نه ڪري ها ته شايد آسمان ۾ هلندڙ ان ڪردار کي ادائگيءَ لاءِ 9 مارچ 2007 تي ڪوبه شخص نه ملي ها ۽ ملڪ اڃان به 9 مارچ 2007 کان اڳ واري ڪيفيت ۾ مبتلا هجي ها.

ان عظيم شخص جڏهن مشرف جي مضبوط ترين بُت ۾ ڌار وڌا، تڏهن افسوس ته اسان جي اعليٰ سياسي بصيرت ان شخص جي طاقت بڻجڻ بدران مشرف جي ڊهندڙ بُت جي مرهم پٽيءَ ۾ مصروف ٿي ويئي. جسٽس افتخار چوڌريءَ جي انڪار جي طاقت سان عوام جيڪو مشرف کي مڪمل طرح ختم ڪرڻ جو عزم ڪري نڪتو هو ان عوام کي سياسي جادوگريءَ وسيلي مشرف کي اڌ مٿو- اڌ جيسرو رکڻ لاءِ راضي ڪيو ويو. اسان جي سياسي بصيرت کي اقتدار تي ڀڄڻ جي تڪڙ ۾ اهو خيال به ڪونه آيو ته مشرف صاحب جو ويڄ آمريڪا بهادر پاڻ آهي ۽ آمريڪا بهادر اڌ مٿي- اڌ جيسري ڪنهن شخص کي تنهنجي نمونن سان ڪتب آڻي سگهي ٿو. وٽيس ته اڌ مٿو- اڌ جيسرو ئي رکيس، وٽيس ته سڄو ماري ڇڏيس پر جي وٽيس ته وري سڄو جيئاري به سگهيس ٿو. ائين اسان جي قانوندانن، وڪيلن، سول سوسائٽي، سياسي ورڪرن ۽ عوام جي عظيم الشان جدوجهد سياسي بصيرت جي ور چڙهي رڻ ۾ زلي ويئي ۽ سياسي بصيرت لاءِ ته اڃا اقوام متحده کي فيصلو ڪرڻو آهي ته اها ڪنهن جو ڪاڄ بڻي.

ان کان اڳ جو دٻئي هائوس ۽ رٿابند هائوس تي به Made in America جو ٺپو لڳايو وڃي، اچو ته پنهنجو باشعور آواز قانون ۽ آئين جي بالادستي واري جدوجهد سان ملائي ججن جي بحاليءَ سان گڏ قائداعظم واري پاڪستان کي پڻ بحال ڪرايون.

12 May
2007

9 April
2008

